

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petič vrst & Din 4.-. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strosmayerjeva ulica 1, telefon št. 65 podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Dokazi se vedno bolj kupičijo

Strašna nova odkritja o ozadju marsejskega atentata — Preiskava je zbrala jasne dokaze, da je marsejski atentat delo mednarodne zarote in osvetljuje vedno bolj jasno tudi soodgovornost mednarodnih političnih krogov

Pariz, 5. novembra. r. Preiskava o marsejskem atentatu naglo napreduje kljub temu, da jo skušajo z gotovih strani ovirati in zavlačujejo rešitev francoskih zahtev po izročitvi glavnih zločincev. Že to pa, kar je preiskava odkrila in ugotovila doslej, docela dokazuje, da se vidl, na kako široki osnovi je bila zasnovana mednarodna zarota, ki ni stremela samo po življenju Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, mar eč je imela za skrajni cilj razbitje Jugoslavije in ponovno zaslužjenje. Preiskava je ugotovila nepobitno soodgovornost gotovih mednarodnih krogov in vedno bolj postavlja v ospredje vprašanje mednarodnih sankcij, ki jih bo treba izvesti, da se v bodoče prepreči tako zločinsko početje, ki ogroža mir vse Evrope.

Kdo je financiral zločinsko akcijo?

Marsejski atentat sta finansirali madžarski družbi, čijih častni predsednik je predsednik madžarske vlade

Pariz, 5. novembra. r. Čim bolj napreduje preiskava o marsejskem zločinu, tem bolj strašne podrobnosti prihajajo na dan, podrobnosti, ki kažejo, kako široko je bila razpletena zarota, ki je stremela ne samo po življenju blagopokojnega kralja Uedinitelja, marveč hotela razbiti vso Jugoslavijo in spraviti jugoslovenski narod zopet v suženjstvo habsburških in madžarskih magnatov. V teku nadaljnega zasliševanja atentatorjev Pospišla, Rajiča in Kralja je prišlo do neverjetnega odkritja, ki bo usodno za nadaljni razvoj preiskave in odločujoče pri določitvi sankcij za marsejski zločin. Ob priliki izpraševanja aretiranih atentatorjev o tem, kdo je financiral akcijo, je prišlo na dan, da sta

madžarski družbi »Tess« in »Move«, čijih častni predsednik je predsednik madžarske vlade, bivši avstrijski »oberleutnant« Gömbös, financirali vzdrževanje teroristov in vse priprave, ki so bile potrebne za izvršitev marsejskega atentata.

Pospišil, Rajič in Kralj so dali v teku zasliševanja silno važne izjave o zvezah z aktivnimi oficirji madžarske vojske,

zlasti pa z generaloma Rajičem in Stojakovičem, kapetanom Josipom Metzgerjem, voditeljem špijonažne službe v Vivaru, s kapetanom Rudolfom Kele-

rom, voditeljem špijonažne službe v Pečuju, z gardijskim kapetanom Petkovičem, s špijonažnim oficirjem majorjem Kovačem, kapetanom Enderjem, z generalštabnim kapetanom Verrolo Štefanom, s kapetanom Marsonom in s polkovnikom Giulom Petričevićem, profesorjem vome akademije. Atentatorji so izpovedali,

da so jih ti oficirji skupno z atentatorjem Georgijevim Cernozemskim specialno instruirali v streljanju na tarčo, ki je predstavljala jugoslovenskega kralja Aleksandra v naravni velikosti (v obliki lutke). Kot instruktorji so delovali zlasti aktivni polkovnik Cerkal Kiš, aktivni kapetan Emil Lahovski, aktivni kapetan Buda, rez, madžarski kapetan Bordjai, ki so jih učili tudi metanja bomb in zlasti še v taktiki atentatov na ulici. V to svrhu je bila trasirana posebna ulica z lutko, ki je predstavljala kralja Aleksandra, na katerega je bilo treba izvršiti atentat, publika in policijski špa-lr pa sta bila markirana na terenu. Ti madžarski oficirji so tako dolgo učili teroriste teh »madžarskih umetnosti«, da je bilo 15 teroristov docela izvežbanih za to, da bi mogli docela zanesljivo izvršiti svoje naloge, to je atentat na kralja Aleksandra.

rike dne 26. oktobra prispeli nazaj v Berlin, brzkome zato, da bi uničili zadnje sledove berlinske teroristične skupine.

Ugotovljeno je, da je dr. Jelić zares prispel v Evropo, toda že spotoma je na parniku izvedel, da bi bil njegov povratak v Berlin, odnosno v Nemčijo zelo riskanten, ker bi ga že na nemški meji aretirali. Zato je izpremenil smer svojega potovanja ter je namesto v Berlin, odpotoval v Milan, od koder se je 27. oktobra javil svoji ljubici v Berlinu.

Ugotovljeno je, da je dr. Jelić še sedaj v Milanu in da se skriva tam skupno z njim tudi dr. Mile Budak.

Ugotovljeno je dalje, da je dr. Mile Budak tri dni pred marsejskim atentatom naglo odpotoval iz Berlina. Svoim znancom je zatrjeval, da potuje v London. Namesto tega pa je krenil v Italijo, kjer je že nekaj časa užival vso podporo in zaščito.

Berlinski teroristični arhiv je ogromne važnosti za nadaljnji potek preiskave.

jiča in Kralja, ki so po zrebanju v Veliki Kanizi prispeli v Curih iz Madžarske; da je Balz osebo prinesel povelje za atentat od Pavelića iz Italije; da je Kvaternik po naročilu Pavelića izdal nalog, naj zločinci streljajo na kralja Aleksandra; da je orožje banditov kupljeno v Trstu pri tridki Angelini & Bernardon, kar je priznala tudi italijanska policija; da je Pavelić že leta in leta v zvezi s to tvrdko in je od nje dobival orožje za taborišče teroristov v drugih državah.

Ni niti treba navajati podrobnosti vsega, kar je doslej ugotovljeno.

Sedaj, ko so ugotovljena vsa ta nepobitna dejstva, nastaja vprašanje, kakšen je mednarodni pomen dosedanjih ugotovitev preiskave, ki je več ali manj končana. Merodajni krogi v Franciji soglasno z naziranjem jugoslovenskih krogov smatrajo, da ima zarota in sredstva za njo, ki so se jih posluževali člani Pavelićeve zločinske tolpe, čisto mednarodni značaj, ker je ta zarota izvedena s pomočjo gotovih mednarodnih političnih krogov. Zaradi tega se mora pojasniti vse ono, kar se je pripravljalo v mednarodnem pogledu in kar je danes v celoti bremeni gotove mednarodne kroge, ki postajajo zaradi tega nervozni in že izvajajo manevre velikega stila, da bi se izvele iz zagate, v katero so zašli s svojim sodelovanjem pri pripravah in izvedbi atentata na kralja Aleksandra. Nastaja vprašanje, kdo je pristojen, da točno določi akcijo mednarodnih krogov v tej zaroti.

To ni niti marsejsko sodišče, niti katera druga francoska oblast, to je Društvo narodov, ki je edino merodajno, da prouči vse momente, ki se tičejo mednarodnih odnošajev in ki so v zvezi z zaroto proti velikemu šefu države, ki je dala največ dokazov, da dela v duhu Društva narodov, zarote, ki je bila naperjena proti ozemlju člana Društva narodov, ki s svojim paktom jamči za nedotakljivost vseh svojih članov.

Da bi Društvo narodov moglo uvesti potrebni postopek za proučitev te zadeve in odrediti mednarodno anketo, ki seveda ne more dati nobenih drugih rezultatov, kakor jih je dala dosedanja preiskava o atentatu, je potrebno predvsem, da sklene to jugoslovenska vlada. Kdaj se bo to zgodilo in ali se bo to sploh zgodilo, ni znano; toda gotovo je, da jugoslovenska vlada ne bo storila nobenega koraka prej, preden se ne bo posvetovala o načinu eventuelne ankete Društva narodov s svojimi zavezniki, to so Francija, Mala antanta in Balkanska zveza.

Perčević se že spreha po Dunaju!

Pariz, 5. novembra. AA. Neka tukajšnja agencija poroča iz Prage, da trdi tamkajšnje »Pravo Lidu« po informacijah iz zanesljivega vira, da avstrijska vlada ni voljna odzvati se zahtevi francoske vlade o izročitvi bivšega avstro-ogrskega podpolkovnika Perčevića. Isti list pravi v zvezi s tem, da Perčević sploh ni zaprt, temveč da se svobodno izprehaja po Dunaju.

Razkrinkan manever

Z novimi lažmi so hoteli zabrisati sledove in prikriti prave vzdrževalce teroristov

Med zaplenjenimi dokumenti je tudi pismo, ki ga je pisala dr. Jeliću teroristična organizacija v Ameriki.

Pismo je prispelo na tajno Jelićevo addresso v Berlinu. V Ameriki očitno niso vedeli, da je dr. Jelić sredi potovanja izpremenil svoje načrte ter odpotoval v Italijo, da bi se izognil aretaciji v Nemčiji. V tem pismu, ki je datirano iz New Yorka, sporoča Jeliću neki zaupnik, da je ameriška teroristična skupina v smislu dogovora storila vse potrebne korake, da se preko največjih svetovnih novinskih agencij, kot so agencije Havas, Associated Press, United Press in potom velikih svetovnih listov lansirajo v svetovno javnost trditve, da je bila vsa teroristična akcija in organizacija financirana od ameriških emigrantov, da se na ta način zabrisa sum, da so evropski teroristi bili finan-

cirani od neke dobro znane evropske države.

Zanimivo in značilno je dalje, da se v tem pismu opozarja dr. Jelić, da mu ni treba biti v skrbeh za usodo »poglavarja« Ante Pavelića, ker je on na varnem kraju in v dobrih rokah in da pod nobenim pogojem ne bo izročen francoskim oblastem.

Med zaplenjenimi dokumenti berlinskega arhiva so našli tudi mnogo fotografij teroristov in skupin z Janka pustice ter drugih krajev in mest na Madžarskem in v Italiji. Teroristi so se fotografirali v avstrijskih, madžarskih in italijanskih uniformah. Na slikah se posebno jasno vidi tudi taborišča pri Borgotaru v Italiji. Berlinske policijske oblasti skupno z dr. Mogorovičem proučujejo sedaj vse to gradivo, ki bo mnogo doprineslo k temu, da se pojasni vloga tujih držav pri marsejskem zločinu.

Za mednarodni zločin mednarodno kazeti!

Jugoslavija bo v sporazumu z Društvom narodov, Mało antanto in Francijo storila potrebne korake

Zagreb, 5. novembra. r. »Novosti« objavljajo dalje poročilo svojega posebnega poročevalca iz Pariza, ki poroča med drugim:

Zlonamerna kampanja prizadetih inozemskih krogov in nepoučenost nekaterih novinarjev bi bile morale ustvariti v evropski javnosti prepričanje, da je sodna preiskava v Marseilles vse prepočasna. Zato bi se moglo zgoditi, da mednarodna zarota proti življenju kralja Aleksandra in proti obstoju Jugoslavije ne bo docela razsvetljena. Take fantastične vesti najdejo vedno tudi svoje žrtve celo med resnimi listi. Zlonamernost enih in nedolžna dobronamernost drugih, ki niso dovolj poučeni o pravem stanju stvari, bi zares mogle dovesti do zmede in celo do nerazpoloženja v posameznih državah, ki žele, da preiskava ugotovi vse obseg zarote, vse sokrivce in vse akcije, ki so se vodile po raznih državah in ki so podpirale peklenske načrte plačancev in izdajalcev.

Toda niti zlonamernost enih, niti nepoučenost drugih ne bo povzročala nikake zmede iz enostavnega razloga, ker je sodna preiskava v Marseilles in policijska preiskava v Parizu ugotovila vse podrobnosti in vse sokrivce ne glede na to, da se skrivajo v drugih državah.

Jugoslovenska in francoska vlada sta podrobno poučeni o rezultatih preiskave. Ti rezultati so taki, da se mirno lahko reče, da je preiskava več ali manj že končana.

To, kar delajo preiskovalne oblasti sedaj, je posvečeno samo ugotovitvi posameznih podrobnosti, ki doslej niso bile znane, ki pa na stvari sami ne morejo ničesar več izpremeniti. Preiskava v Franciji je ob sodelovanju jugoslovenske policije končevalo javno in docela ugotovila:

da je zarota zoper življenje kralja Aleksandra in obstoj Jugoslavije skovana na ozemlju tujih držav;

da so v zaroto zapletene poleg navadnih razbojnikov, članov ustaške organizacije tudi gotove inozemske osebnosti,

kojih vloga je docela pojasnjena; da je Pavelić kot šef razbojniške bande izdal nalog za umor kralja Aleksandra;

da je Ivan Perčević v imenu Pavelića z zrebanjem določil atentatorje, ki so imeli ubiti kralja Aleksandra;

da je morilec Georgijev, določen od Pavelića za glavnega atentatorja prišel v Curih iz Italije v družbi Kvaternika, kjer sta skupno počakala Pospišla, Ra-

Gömbös na Dunaju

Po razpravi z avstrijskim kancelarjem in zunanjim ministrom je ponoči odpotoval dalje v Rim

Budimpešta, 5. novembra. AA. Ujutro ob 8. je odpotoval predsednik vlade Gömbös na Dunaj. Z njim sta odpotovala poslaniški svetnik Bakacs in tajnik Besseney.

Dunaj, 5. novembra. d. Opoldne je prispel na Dunaj madžarski ministrski predsednik Gömbös, ki pa je že nocoj odpotoval dalje v Rim. Kljub kratkemu bivanju na Dunaju je imel daljši razgovor z zveznim kancelarjem Schuschniggom in zunanjim ministrom Berger-Waldeneeggom. Posetil je tudi zveznega predsednika Miklasa. Njegovim razgovorom pripisujejo velik pomen. V avstrijskih političnih krogih zatrjujejo, da gre za izpolnitev tradicionalnih kulturnih odnošajev med Madžarsko in Avstrijo, kakor tudi za rešitev aktualnih gospodarskih vprašanj. Politichen pomen dunajskih razgovorov je tudi v tem, ker je prišlo do njih tik pred sestankom Mussolinija in Gömbösa. Na povratku iz Rima se bo madžarski ministrski predsednik ponovno ustavil na Dunaju.

Po kaj gre Gömbös v Rim
Pariz, 5. novembra. AA. V današnjem »Echo de Paris« se Pertinax obširno bavi

s potovanjem predsednika madžarske vlade Gömbösa v Rim in pravi med drugim: Potovanje g. Gömbösa v Rim nima prav nič skrivnostnega. Še nikdar ni noben predsednik vlade odšel na potovanje, ki bi bilo jasnejše od potovanja g. Gömbösa. Na diani je, kaj želi predsednik madžarske vlade dobiti od g. Mussolinija. Skušal bo pri njem doseči, da se v svetu DN v Zenevi ne načne nikaka debata v zvezi z marsejskim zločinom. Dalje bo zahteval, da se v obče ne začne nikaka mednarodna debata o početju teroristov sploh. Da- lje bo skušal Gömbös doseči, da Italija pri svojih poskuhi z zbližanje s Francijo ne opusti stališča madžarskega revizionizma.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 2303.18—2314.54, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 794.41—798.85, Curih 1106.35—1113.85, London 169.19—170.79, New York 3376.33—3404.59, Pariz 224.32—225.44, Praga 142.23—143.09, Trst 290.85—293.25 (premija 28.5 %). Avstrijski šiling v privadnem kursu 8.10—9.20.

Senzacionalna odkritja v Berlinu

V Berlinu so zaplenili tajni arhiv teroristične organizacije, ki razkriva strahotne podrobnosti zarote

Že ta razkritja so tako strašna, da morajo zaprepastiti vso kulturno javnost Evrope. Toda podlost teh zločincev, ki so hoteli zaneti nov vojni požar v Evropi, samo da bi zadostili svoji mrznji do Jugoslavije, je še v večji meri razkrila preiskava v Berlinu, kjer so

našli del tajnega arhiva teroristov.

V Berlinu se že nekaj dni mudi inspektor dr. Ivó Mogorović ko odposlanec jugoslovenskega notranjega ministristva. Prišel je v Berlin na posebno željo nemške vlade, ki želi storiti vse, da se ozadje gnusnega marsejskega zločina docela pojasni. Dr. Mogorović je ob sodelovanju nemških oblasti ugotovil, da je tudi

v Berlinu obstojala posebna skupina teroristov pod vodstvom dr. Branimira Jelića. V njej so sodelovali kot glavni zaupniki Pavelića tudi dr. Mile Budak, Evgen Kvaternik, Josip Mišković in dr. Stjepan Perić.

Posebno je važno dejstvo, da so pri tem odkrili tudi tajni arhiv berlinske teroristične organizacije. Vse kaže, da ta arhiv še ni popoln in da so teroristi po atentatu v Marseilles najvažnejše dokumente uničili. Pa tudi to, kar so dozdaj našli, v veliki meri razsvetljuje ozadje in delo teroristov v raznih centrih Evrope. Tudi berlinska teroristična skupina je bila podrejena vr-

hovnemu vodstvu Ante Pavelića ter je imela neposredne zveze s terorističnimi organizacijami na Madžarskem, v Italiji, Belgiji in Ameriki.

Iz dosedaj pregledanega gradiva tega arhiva se vidi, da je bila berlinska teroristična skupina po svojem voditelju dr. Jeliću v najtesnejši zvezi z avstrijskim generalom Sarkotičem in na Dunaju aretiranim polkovnikom Perčevićem.

Berlinska teroristična organizacija je razpolagala z ogromnimi denarnimi sredstvi. Iz njenega fonda so prejemali posamezni teroristi plače za svoje delo. Redno so prejemali svoje nagrade ter so imeli nekateri celo po 300 mark, to je blizu 6000 Din mesečne plače. Razen tega so dobivali še posebne nagrade, ki dosegajo naravnost ogromne vsote.

Največji del denarnih pošiljk je prihajal iz Italije preko Ante Pavelića.

Na osnovi najdenega gradiva postaja vloga dr. Jelića vedno bolj jasna. Dr. Jelić je bil glavni pomočnik in zaveznik Pavelića in Perčevića. V Berlin je prišel iz Amerike in je deli časa živel v Berlinu kot študent berlinske politične visoke šole. Neposredno pred atentatom je dr. Jelić ponovno odpotoval v Ameriko. Berlinska policija je skupno z dr. Mogorovičem ugotovila, da bi bil moral dr. Jelić na povratku iz Ame-

Roparski napad na Virju

Beda je potisnila brezposelnemu Josipu Mavrinu v roke sekuro, da je pobil svojo sosedo Ivano Kafolovo

Medvode, 5. novembra. V tovarni zrcal in stekla »Spectrum« v Spodnji Šiški je bil kakih šest let do lani uslužben Josip Mavrin, rojen leta 1902 v Ponikvi, srez Celje in v Celje pristojen. Bil je mavičar in opravil je razna dela, med drugim je tudi inkasiral denar pri strankah. To je pa menda postalo usodno zanj. Jože je bil namreč precej lakomen denarja in neprestano je razmišljal, kako bi prišel do večjega premoženja. Zato je tudi zašel na kriva pota.

Z denarjem, ki ga je inkasiral, je začel na razne načine manipulirati. Če mu je stranka plačala račun, je denar porabil zase, da pa ne bi v tovarni odkrili ponesrečene, je kril primanjkljaj z vsoto, ki jo je inkasiral pri drugi stranki. Trajno tako seveda ni mogel manipulirati in končno je trdila njegovim nepoštenostim le prišla na sled. Manjkalo je namreč okrog 9000 Din.

Tovarna je bila kulantna in Mavrina ni ovadila policiji, pač pa je bil odpuščen. Obljubil je tudi moral, da bo škodo poravnal, v nasprotnem primeru pa mu je podjetje zagrozilo, da mu proda hišico, ki jo je imel na Virju št. 57, v prijazni vasi na oni strani Save pri Medvodah.

Za Mavrina so nastopili hudi časi. Brez službe in poštenega zaslužka je moral preživljati ženo in šestletno hčerko, a na drugi strani je bil obvezan podjetju »Spectrum« mesečno vračati poverljivi denar. Toda odkod jemati? Nekaj časa je že šlo in poleti, ko je dobil židarsko delo, si je za silo še pomagal in je redno pošiljal podjetju manjši zneske.

Pred meseci je bil zopet na cesti brez zaslužka in seveda so bile zman vse urgence pravnega zastopnika podjetja »Spectrum«. Videc, da ne more plačati, so sicer potrpežljivo čakali, naposled so mu pa poslali poslednji opomin z grožnjo, da pojde v januarju njegova hiša z vsem imetjem vred na javno dražbo.

Ni čuda, da je Mavrin obupaval. Po glavi mu je neprestano rojila misel na dražbo, a pomagati si ni vedel.

USODNI NAKLEP

Mavrinovi sosedji sta bili sestri Kafolovi, 62 letna Ivana in nekoliko mlajša Ana, ki imata hišico št. 15 na Virju. Gospodarili sta sami, pri hiši ni bilo nikogar drugega. Ana dela v tovarni Medic in Zankl v Medvodah. Ivana je pa gospodinja in hodila tudi po sejnih. Zato so bili ljudje prepričani, da imata sestri denar, zlasti ker sta tudi precej skromno živeli.

Josip Mavrin se s Kafolovimi ni dob-

ro razumel in s Ivano se je lani celo tožaril. Ta ga je namreč ovadila, da jo je pretepel in bil je zaradi lahke telesne poškodbe tudi lani jeseni obojen na manjšo denarno globo, čeprav je sveto zatrjeval, da je nedolžen. Sovražstvo med njim in Kafolovimi se je še stopnjevalo in večkrat so se prepirali. Zaradi tega je Mavrin sklenil osovetoiti se Ivani Kafolovi, a najbrž se je hotel tudi polakomniti denarja, ker je mislil, da ga imata sestri mnogo. Tako je hotel ubiti dve muhi z enim udarcem. Izbehl bi se nadležne sosedje in si pomagal na noge.

Včeraj okrog 6. zjutraj je odšla Ana Kafolova k maši, v hiši je pa ostala starejša sestra sama. Ko je okrog 6.30 stopila iz kuhinje, je stal pred njo Josip Mavrin z manjšo sekuro v roki. Kakor pravi orožniško poročilo, jo je vprašal, zakaj ima tak jezik, nato jo je pa zgrabil, stisnil za vrat in jo opazil s sekuro po čelu. Zadal ji je še več udarcev in ko se je zgrudila, je skočil nanjo in hodil po njej. Svojo žrtev je pustil ležati v mlaki krvi, nato pa na mizi naglo pobral 2000 Din, ki jih je Mavrinova pripravila za pot na Brezje, prebrskal je naglo vse omare in pobežnil.

Bil je prepričan, da je njegova žrtev mrtva, toda Kafolova, ki je bila sicer smrtno nevarno ranjena, se je kmalu zavedla in napisala v zadnjih zdihih na listek: Mavrin...

Sestra Ana, ki je prišla okrog 7. od maše je našla Ivano zopet nezavestno v mlaki krvi. Naglo je poklicala zdravniško pomoč. Arka iz St. Vidu na pomoč in obvestila tudi orožnike. Poklicani so bili tudi reševalci iz Ljubljane, ki pa težko ranjene Kafolove niso vzeli s seboj, ker je bila prešlaba.

Orožniki iz Medvode so na podlagi najdenega lističa takoj vedeli, kdo je zločinec in okrog 13. sta ga na begu v Vikerčah pod Šmarno goro aretirala kaplar France Oblak in orožnik Martin Meško. Zločin je takoj priznal in se čisto smehljaj. Denarja niso našli pri njem, ker ga je že bil pustil doma in ga je njegova nesrečna žena medtem že sama prinesla nazaj na dom Kafolovih. Morila so uklenili in s prvim vlakom prepeljali v sodne zapore ljubljanske jetnišnice, kamor so poslali tudi vso okrvavljeno sekuro.

Ivana Kafolova je dobila več udarcev s sekuro in ima na glavi tri rane, ki pa niso smrtno. Bolj nevarne so notranje poškodbe, ker se ji je menda pretrgala žila dovodnica in je nastala krvavičev. Njeno stanje je bilo že včeraj brezupno in kakor nam poročajo iz Medvode, se tudi danes ni zboljšalo in je še vedno kritično.

Kako obvarujemo vrtnice kužnih obolenj

Kaj moramo vedeti in storiti, če hočemo, da nam ostanejo vrtnice čez zimo dobro ohranjene

Ljubljana, 5. novembra. Letos poleti so po mnogih vrtnih hudo trpele zlahane vrtnice. Razširjala so se na njih kužna obolenja listja, da je listje večinoma odpadalo in so skoraj gole vejice štele v zrak. Zato tudi cvetja ni bilo v pozmem poletju. In kar je najbolj opasno, zrasli les ni dozorel, ker ni imel listja. Naravna posledica je, da tudi prihodnje leto vrtnicam ne bo ugodno, ker le na zdravih, dozorelih vejah se razvija bohotno cvetje. Letošnja kužna obolenja pa groze tudi v bodoče, ako ne bomo poskrbeli za odpravo in preprečitev istih. Zatrati okuženj popolnoma itak ne moremo. Z odpadlim listjem okuženega je prst pod rastlinjem in v najbližnjem okolišju. Listje samo pač strohni, a vsi troši, ki so bili na njem ostanejo na površju zemlje še živi — virulentni. Prihodnje leto okužijo zopet rastline. — Odpravo je edino v tem, da kolikor le moremo že jeseni ukrenemo vse potrebno.

Predno jeseni, — po vseh svetih, nikdar prej, — zavarujemo vrtnice proti zimskemu mrazu, obrežemo na njih prav vse nedorele, še zelene poganjke. Vse liste, ki se še drži rastline, vestno a peclji vred odstranimo. Oboje ali sežgemo ali pa globoko v zemljo podkopljamo. Gole ogrode rastlin poskrbimo, ali še kolje z mehkim čopičem omočimo, temeljito z žvepleno brozgo. Tudi debela visokih vrtnic se morajo tako razkužiti. Vso prst pod rastlinjem, ki ga je odpadlo, že strohnelo listje okužilo, moramo vestno odstraniti. Za palec na debelo, odgrebeno vrtno prsteno plast in jo kje na vrtno nato z močno žvepleno brozgo temeljito razkužimo. Prsteno ploščev nato tudi z močno žvepleno brozgo temeljito razkužimo. Šele potem zavarujemo vrtnice same kakor posamezni običajno delajo. O tem so nazori različni, a po mnogih izkušnjah sta zemlja in smrečje najboljša pripomočka.

Spomladi, ko vrtnice zopet dvignemo, obrežemo šele iste, in jih zopet vestno, kakor jeseni, z žvepleno brozgo omočimo. S tem pa nevarnost obolenj ni odstranjena. Tudi v zelenenem stanju moramo vsak mesec škropiti vrtnice s slabo mešanico žveplene brozge žvepleno brozgo si pripravimo lahko sami. Na šest litrov zavrele vode denemo 250 gramov neugrašenega apna in 250 gramov žveplene brozge. To naj povpre, dokler se ni vse razkrojilo v kropu. Temno tekočino odstavimo, da se vleže gošča in jo precedimo (filtriramo) da je čista, rumena prosojna. Spravimo jo. Dolga leta nam ostane uporabna.

V izmestitvi imajo žvepleni preparat pod imenom »Polybaryte« v suhem stanju. Uporablja se z vodo raztopljen, enako kot žveplena brozga. Če pri nas kje dobavljamo »Polybaryte« ni znano, cena mu je na Češkem 15 litrov za 1 kg.

Kako močna pa sme biti pri uporabi mešanica? Za jesensko uporabo (in po možnosti, dokler črki še niso odgnali) rabi mo 3%. Za razkuženje zemlje same, smemo uporabljati močnejšo zmes. Za škropljenje

ozelenelih rastlin poleti pa moramo biti zelo previdni, da ne osmordimo listov samu in zadošča ½%, kvečjemu 1% mešanica.

Končno naj omenim, da so hudi obolenjem podvržene posebno vrtnice Permetke. Te so novejšje polutanke, v katerih je kri Lutea vrtnic. Zato so podvržene prav hudo obolenju listov, ki se pojavi v črnkastih, zvezdnatih marogah na listih. Obolenje se kaj hitro razširja na rastlinah in posledica je, da vse okuženo listje odpade. Tudi rja, ki se pojavi na spodnji plasti listov in na zelenih poganjkih, je zelo opasna kužna bolezen. Tako zvana strupena rusa (Peronospora) — bolezen nazvana »plesnobač«, ker je tej alina — napada rada vrtnice, a zoper to obolenje zadošča že suho posipanje z ventilato žveplom poleti; ob solcu pač.

Gostovanje Vere Majdičeve

TRUBADUR. — JENUFA.

Ljubljana, 5. novembra. V soboto zvečer je g. dr. Veri Majdičevi gostovala prvič v veliki partiji Leonore in podala kreacijo, ki je pevski in igralski jako ugajala ter prinesla naši pevki po vseh njenih nastopih mnogo toplega priznanja in vrsto sploškov. Takoj po kavrtini in ariji v 1. dejanju je bila za svoje čustveno in temperamentno izvajanje odlikovana s spontaniskim plaskanjem, prav učinkovito je pela pred joco v 4. dejanju in ob zadnjem prizoru žela po pravici velik uspeh.

Partija Azucene je našla drugič z gospo Kogejovo prav dobro interpretko, ki je tako v nizkih kakor višjih legah znamenita ter je marsikoga naravnost presenečala s svojim izmenim, pastoznim glasom. Za canzono v II. dej. in za duet v IV. dej. s finim pianom ji gre prav posebno priznanje.

Srečen večer je imel tudi g. dr. Adrian z Manrico, ki ga že poznamo iz prejšnjih sezon, a ga je igralski vidno oživil, pevski pa podajal mirneje in hkratu še učinkoviteje. Za lahkonotno zapeto strelito je žel zaslužni splošni aplavz.

Vsa predstava pod taktirko g. dr. Švare je bila prav dobra, čemur sta prispevala g. Janko s krepkim, glasovno prijetnim grofom Luno in g. Mar. Rus kot Ferrando. Tudi zbori so bili jako zadovoljivi.

Publika je gledališče zasedla skoraj do zadnjega prostora in izražala svoje zadovoljstvo po vseh dejanjih z veliko vneto. To dokazuje, da ima 81-letni »Trubadur« še polno privlačnost in popularnost, gošta Majdičeva in Adrian pa mnogo čestilcev in prijateljev.

Dodatno naj še poročamo o izvršni predstavi Jančkove »Jenufe«, ki je v preteklem tednu doživela na našem odru svojo prvo reprizo v sezoni. G. Gjurgjenac je imela z Jenufo uprav sijajen večer, kreacija cerkovnice po gospe Vilmi Thierryjevi

pa je ponovno imponirala in občinstvo presenetila. Zelo sta se odlikovali oboje tenorista, g. Gotic in Marček, a g. Mar. Rus s svojim mlinarjem je resnično imeniten. Fr. G.

K jubileju Minke Govekarjeve

Ljubljana, 5. novembra. Naše odlične kulturne delavke Minke Govekarjeve so se spomnili ob 60-letnici rojstva tudi češki listi. Praški »Narodni Listy« priložijo v petkovi številki izpod peresa J. K. Strakatega toplo pisan članek, glasec se:

»Zelo 40 let deluje gospa Govekarjeva na polju slovenske literature, ki jo je obogatila s svojimi črticami in novkami, obenem pa delovala vsa ta leta novinarsko ne samo kot sodružnica dnevnika »Slovenski Narod«, »Jutro«, temveč tudi kot urednica ženskega lista, ki ga je morala čisto politično in lastnimi deli »Slovenska gospodinja« (1905—1910). Kot sodružnica ženskih listov se je zelo zanimala za česke razmere, saj nam je enako vdana prijateljica, kakor njen soprog pisatelj Fran Govekar, ki mu je ne samo dobra žena, temveč tudi neumnostna sodružnica. Poleg »Kuharske knjige«, v kateri je ustvarila slovensko kuharsko terminologijo, ter knjige »Dobra gospodinja« je tudi mnogo prevajala iz srbohrvaščine, ruščine, poljsčine in nemščine. Samo za ljubljansko Narodno gledališče je prevedla 40 narodnih iger. Vneto se je udeleževala življenja v ženskih društvih. Tako deluje od 1901 v »Splošnem ženskem društvu«, leta 1907 se je udeležila kongresa v Pragi, deluje v Narodni ženski zvezi in je predsednica banovinske ženske zveze. Gospa Govekarjeva je hči zdravnikar, od 1893 do 1897 je bila učiteljica, potem se je pa omožila. Na slovenskem jugu spada med prve žene, ki so tam širile slovensko idejo.«

Novi grobovi

Ljubljana, 5. novembra. Komaj teden dni je minilo, odkar se je zaprl grob Jakše Boršiča, lastnika drogerije »Adria«, in že je ugledno Marčano rodinico, ki ji je v zadnjih letih nemila usoda iztrgala očeta in mater, zadel nov udarec: V soboto ponoči je izdihnila v cvetu let Bogica Marčanova, evakinja pokopnega Jakše, stara šele 25 let. Kdor je poznal to lepo, črnolasko in jo videl pred leti, si pač ni mogel misliti, da na njenem zdravlju že gloda črna zavratna tuberkuloza, ki ji je v soboto zvečer po dolgem trpljenju podlegla. Pogreb simpatične mladenke, za katero žaluje več bratov in sester, bo danes ob 15. iz hiše žalosti. Rimska cesta 21, na pokopališču k Sv. Križu, kjer jo položijo k večnemu počitku v rodniško grobnico.

Pri svojih starših v St. Vidu je včeraj popoldne po kratki sladkorni bolezni umrl šele 30 let stari g. Toni Kramarž, diplom. tehnik in poročnik vojne mornarice v rez. Mladi strokovnjak se je udeleževal v strojnem podjetju svojega očeta v St. Vidu in s svojim znanjem in pridnostjo prav mnogo pripomogel, da se je podjetje tako naglo razvilo in napredovalo. Pokojni je bil tudi član občinskega sveta v St. Vidu ter vedno delaven član Sokola in vseh drugih nacionalnih šentvitskih organizacij, posebno ga bodo pa težko pogrešali njegovi kolegi v organizaciji diplomiranih tehnikov, kjer je bil med najdelavnejšimi odborniki. Poleg staršev žalujejo za predobrim bratom tudi več sestra, zlasti pa mnogi prijatelji, saj je pokojnika moral imeti vsakdo rad, ki ga je spoznal. Pogreb bo jutri ob 15.30 v St. Vidu. — Včeraj je izdihnila tudi g. Ana Majnik roj. Juvan, najboljša soproga in predobra mati ter splošno priljubljena žena, ki jo odnese jutri ob 14. iz splošne bolnišnice k Sv. Križu. Pokojnikin časten spomin, družinam pa naše iskreno sožalje!

Iz Kranja

— Rezervni oficirji. Vsi v Kranju bivaajoči rezervni vpokojeni in v ostavki se nahajajoči oficirji in vojni činovniki naše vojske in bivši oficirji drugih vojsk, ki niso bili sprejeti v našo vojsko, se ozivajo, naj se zglase tako, najkasneje pa do 10. novembra v občinski pisarni v pritičju med uradnimi urami od 8. do 12. ure dopoldne. S seboj naj prinesejo oficirske legitimacije ali druge dokumente, ki se nanašajo na njihovo vojaško službovanje.

— Otvoritev gledališke sezone. Gledališki odbor Narodne gledališče bo otvoril letošnjo sezono v četrtek 8. novembra ob 21. Umrzorenja bo M. Rostandova tragedija »Vesta«, ki je imela v Ljubljani in drugod zelo velik uspeh. Snov je vzeta iz vojaškega življenja Režira g. Dore Kern. Predprodaja vstopnic v Hlebovski trgovini.

— Edo Kramarž. Pred dnevi smo poročali fotografira Edo Kramarž. Pokojni je prišel v Kranj pred leti. Bil je prvi, ki je začel pri nas z novim, modernjšim načinom fotografiranja, in si je pridobil v kratkem času mnogo priznanja in objavljenosti. Bil je član vseh naprednih nacionalnih društev ter stalno fotografiral njihove gledališke in druge prireditve. Nedavno je prevzel najstarejši kranjski Jagodičev atelje. Sredi najlepše mladosti in zlate ter vztrajne delavnosti je podlegel zavratni bolezni. Mladi vdovi naše sožalje, pokojniku pa trajni spomin!

— Hišo so mu pobarvali. V petek ponoči so neznanj lopovi pobarvali s črno oljnatno barvo pročelje hiše posestnika Franca Vrtnika iz Prelošja. Hišo sta pobarvala najbrž dva delavca, ki sta bila do 2. zjutraj pri nekem znanu, ki je kuhar. Zanje, domov pa sta se vrnila šele, ko se je že danilo. Sicer se izgovarjata, da sta šla takoj ob 2. domov, kar pa po izjavi domačinov ni res. Ne moreta dokazati, kje sta bila od 2. do jutra. Razen tega sta bila že precej časa v sovrastvu z Vrtnikom in sta mu posekala baje zrečej salnih dreves ter ju je Vrtnik tožil. Oškodovani posestnik bo moral prebravati vso hišo na novo.

— Ukradeni kolo. V soboto ob 23 se je pripeljal z ženskim kolesom Jagorčec z V. sokega k posestniku Andrijašu na Suč. Kolo je pustil v veži in odšel v sobo, kjer je sedel pet mečnikovih fantov, ki se nabeleli ni služil vojakov; plit so zanje. Za njim je prišel še četvrti pomočnik Jožef Zehnig, ki je takisto pustil svoje kolo v veži. Omenjena petorica se je začela na skrivaj pomenkovati, par jih je odšlo za nekaj časa v vežo, a so se potem vr-

D I R I G I B L E

Največja senzacija »Južni tečaj«.

nili. Naenkrat so vstali in odšli, za njim pa tako, Jagorčec, ki pa je tako; pač! da ni njegovega kolesa več v veži. Obsodil je farte, da so mu ga vzeli, ti pa so se mu začeli smejeti in se norčevati. Orožnikom odločno zanikajo, da bi oni vzeli kolo.

Iz Laškega

— Slovenska zaobljuba sportnikov. Minulo nedeljo je delegat LNP g. profesor Močan na tukajšnjem sportnem igrišču slovesno zaobljubil moštvi SK Laško ter SK Olimp, Celje. Številni udeleženci so poslušali najprvo prenos komemoracijske govora predsednika JNS, čemur je sledil govor podsvetnega delegata. Po slovesni zaobljubi sta odigrala kluba prijateljsko tekmo za Aleksandrovo sklad, ki je končala z 2:3 v prid Celjanom.

— Osebnosti. Od tukajšnjega sreskega sodišča so premešeni: sodnik Ustar Franjo za starejšo sreskega sodišča v Skofjo Loko ter sodnik Svetel Viktor k sreskemu sodišču v Surdulico. K sreskemu sodišču v Laško pa prideta sodnik dr. Pompe Leon ter sodni pristav Podboj Josip. Od davčne uprave v Laškem pa je premeščen k davčni upravi v Kamnik br. Štepec Milko, agilen član tukajšnjega Sokolskega društva, ki je zapustil osobito v sokolskem orkestru nenadomestljivo vrzel. Kamničani pa si z njegovo pridobitvijo lahko čestitajo. K sreči je skoro istočasno premeščen učitelj Gobec iz Griž v Laško. G. Gobec je znan muzik ter bo imel v Laškem dovolj prilike za svojo glasbeno udejstvovanje. Vsem pa želimo na njihovih novih službenih mestih obilo sreče.

— Tečaj ruskega jezika. Prosvetni odsek Sokola bo otvoril za zimo tečaj ruskega jezika. Vpisovanje bo danes, dne 5. t. m. ob 20. uri v mali sokolski dvorani.

— Zima, ki so jo vremenski preoki in pratikarji napovedovali, se je letos res izredno rano pojavila. Na Vseh svetih je po celodnevem deževnem nalivu začelo proti večeru snežiti kakor za stavo. Temperatura, ki je znašala v zadnjih oktobrskih dnevih še do +22°C, je padla naenkrat na +10°C, a ponoči celo na 0°. Na srečo je nehala snežiti, tako da sneg tokrat na drevju ni napravil večje škode.

— Pojasnilo. Da ne bo kake zamere, izjavljamo, da se petkov »Izpod sited« ne nanaša na laške lovce.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. Ponedeljek 5. novembra: Velika noč. Red B. Torek 6. novembra: zaprto. Sreda 7. novembra: Orlič. Red Sreda. Četrtek 8. decembra: Migo, dekle z Montparnasa. Red A.

OPERA

Začetek ob 20. uri. Ponedeljek 5. novembra: zaprto. Torek 6. novembra: Hovanščina. Red C. Sreda 7. novembra: ob 17: Zalni koncert za dijaštvo. Cene od 5 do 15 Din. Četrtek 8. novembra: Trubadur, Gostuje. ta gdnja Vera Majdičeva in dr. Adrian. Red Četrtek.

V sredo se ponovi v operi za dijaštvo žalni koncert z istim sporedom kot je bil izvajen prvič. Operni orkester igra kompozicije: Beethovna, Wagnerja, Leškavici in Bravničarja. Koncert je dosegel zaradi izbranega sporeda in skrbno nastudiranega izvajanja popoln umetniški uspeh. Da se omogoči dijaštvo obisk, so cene globoko znižane od 5 do 15 Din. Vrši se v sredo 7. t. m. popoldne ob 17. uri. Dirigira ravatelj Polič.

Opazujemo p. n. občinstvo na gostovanje slavnega pevcu Andree Burdina, ki bo gostoval 10. in 15. t. m. v naši operi. Njegov blesteči sloves umetnika-pevca je razširjen po vseh odrih, kjer je doslej gostoval. Kritike enoglasno hvalijo njegovo izredno sposobnost ter ga uvrščajo med najboljše lirčne tenoriste. Skrivnost njegovega uspeha je v simpatičnem timbru njegovega glasu, v izredni pevski kulturi, v nobeli predanosti in posebno v krasi višini glasu, katerega moč in blesk ga odlikujeta. V partiji don Josefa v »Carmen« se izkaže za izvrstnega karakternega igralca, ki je posebno učinkovit v podajanju tragedije ljubosumja Gostoval bo pri nas kot De Grieux v Masseneti »Manone« in Bizetovi »Carmen« Cene so zvišane operne. Predprodaja vstopnic pri dnevi blagajni v operi od ponedeljka 5 t. m. dalje.

iz Celje

— Dve predavanji o položaju Evrope leta 1914. Na ljudskem vseučilišču v R. salnici češke meščanske šole bo predaval danes v ponedeljek in jutri v torek ob 20. univ. prof. g. dr. Lj. Hauptman iz Zagreba o položaju Evrope leta 1914. Na ti dve zanimivi predavanji opazujemo vse odločevalce ljudskega vseučilišča.

— Neznani prijatelj tujih koles je ukradel nekemu ključavničarskemu pomočniku v Gaberju z dvorišča poleg njegovega stanovanja 800 Din vredno, rdečo pleskanco moško kolo znamke »Dunlop«, evid. št. 2-79.396 - 15.

— I. SSK Maribor : SK Celje 2:1 (1:1). V nedeljo popoldne je bila na razmočeni Glaziji odigrana podsvetna prvenstvena tekma med I. SSK Mariborom in SK Celjem. Kljub deževju se je zbralo na igrišču nad 300 gledalcev. Tekma je bila živahna in napeta. V prvih 20 minutah je bilo Celje v premoči, nato je bila igra do konca prvega polčasa izenačena. Po odmoru je Celje neoričakovano popustilo, vsled česar je Maribor prešel v lahno premoč. Mariborčani so lepo kombinirali ter igrali pošteno in z dobrim startom. bili pa so preostri in nedisciplinirani ter so v drugem polčasu zavlačevali igro Celjani so nudili v prvem polčasu zadovoljivo kombinatno igro, po odmoru pa so igrali neenotno, ker je napadalna vrsta odpovedala. Imeli so sicer nekaj lepših šanc, a jih niso znali izrabiti. Gola za Maribor sta padla v 21 minuti prvega polčasa po Reibenschuhu in v 6. minuti drugega polčasa po Vodebu. gol za Celje pa v 11. minuti prvega polčasa po Zu-

pancu Koti 10:5 za Celje. Celje je zaradi svoje ležernosti zopet izgubilo dve dragoceni točki. Tekmo je sodil g. Oberlinter objektivno, toda preveč popustljivo. Dopolnide bi bila morala biti na Glaziji drugorazredna prvenstvena tekma med SK Olimpom in SK Atletiko. Tekma pa ni bila odigrana, ker delegirani sodnik g. Seiti ni prišel.

Beležnica

Kolejar

Danes: Ponedeljek, 5. novembra, kataličani: Mirko, Savina, Emerik.

Današnje prireditve

Kino Matica: Zlato (Brigita Helm, Hans Albers).

Kino Ideal: Demonska žena.

Kino Dvor: Car Jones.

ZKD: Maradu ob 14.30 v kinu Matici.

Kino Šiška: Gospodar Azije.

Dežurne lekarne

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1.

Komotar N. Vič, Bahovec, Kongresni trg.

Izpod sited

Po časopisnih vesteh sodeč, hoče mestni magistrat zidati nove betonske barake za ljubljanske mesarje v Solskem dvorcu. Kaj mislite, gospod urednik, ali bodo take lope v okras mesta in ali bodo dovolj do-prinesle k snažnejši prodaji mesa? In trije lepi milijončki, ali bi se za nje ne našla koristnejša investicija, kakor zidanje kolih sredi mesta.

Mi kupovalci in porabniki mesa smo si že od nekdaj želeli prodajo mesa v snažnih mesnicah. Te pa morajo biti razvrščene po vsem mestu, kakor so tudi druge trgovine s stalnim trgovskim lokalom. Nekaj takih zelo vzorno urejenih mesnic že imamo v Ljubljani, za one mesarske mojstre, ki prodajajo sedaj na trgu, je pa tudi še dovolj prostora v hišah po Ljubljani.

Če bi recimo mestni magistrat podal do februarja prihodnjega leta napotje v Solskem dvorcu, bi si vsak mojster od tega časa prav lahko uredil vzoren prodajni lokal v privatni hiši in istočasno z adaptacijo pripomogel še k zimskemu zaposlenju mestnih brezposelnih. Mojstri se bodo seveda branili stroškov za ureditev higienskih prodajališč, toda pri sedanjih nakupnih in prodajnih cenah živine se že za vkalkulirati tudi ta izdelek za mesnico, vsaj v večini primerov.

Mi Ljubljančani pa ne želimo za svoj denar nikakih betonskih barak v mestu, temveč za ta denar, ki je na razpolago, se se-zida že prav lepo postopje. In če je ta vsota že enkrat namenjena za obrtnike, potem naj se jim seveda prepotreben Obrtni dom, v katerem bo dovolj prostora tudi za obrtni in tehniški muzej.

Strašna smrt pod vlakom

Maribor, 5. novembra.

Davi okrog 5.30 si je na strašen način končal življenje 20letni delavec Anton Benčič, zaposlen v tekstilni tovarni in stanujoč na Vodnikovih cestah. Ko je odhajal osebni vlak z glavnega kolodvora proti Ljubljani, je takoj na kolodvoru skočil pred lokomotivo, ki mu je odrezala glavo in je bil nesrečnejši takoj mrtve.

Pokojni Benčič je bil doma iz Bietincev pri Varaždinu. V soboto zvečer mu je bila v tovarni odpovedana služba na 14 dni, in to ga je tako potrla, da je šel v obupu naravnost pod lokomotivo. Njegovo truplo so prepehali v mrtvašnico.

SPORT

— LZSP. Seja publicističnega odseka danes ob 18.15 v damski sobi kavarne Emona. Tajnik L.

— SK Ilirija (smuška sekcija). Danes smuška gimnastika za dame ob 18.30, za gospe ob 19.30. Pridite točno. — Seja načelnstva jutri ob 18.15 v kavarni Evropi. Načelnik.

— LZSP. Z današnjim dnem se prične podsvetni tečaj za smuške sodnike. K udeležbi se pozivajo vsi prijavljeni kandidati, pa tudi oni, ki izpita še ne nameravajo polagati. Tečaj, ki ga vodi predsednik g. Gaidovec, bo predvidoma trajal dva tedna. Bo vsak torek in četrtek ob 20. v damski sobi kavarne Emona. Tajnik L.

Iz Ptuja

— Žalna komemoracija Jadranske straže v

Skrivnost

beleža čevlja

— Ali mislite, da se skriva za tem kakšna tajna? — Prepričan sem o tem. Saj leži na dlan, da Fulkerjeva to ve in da gre za umazano zadevo, katere se mora sramovati. Ta misel mi ne gre iz glave. Vsi štirje so sedli v policijski avto, iz katerega so bili izstopili trije detektivi, ki so ostali zdej na hodniku. Ko je avto odpeljal, so krenili detektivi proti hiši Doornovi.

V istem hipu se je pojavil na pragu Filip Morehouse. Zelo previdno se je ozrl in obstal kakor vkopan, ko je zagledal pred seboj detektive.

Potem si je tesno zapel suknjo za vratom in odhitel po stopnicah doli. Smuknil je mimo detektivov, zamrmral nekaj v opravičilo in odhitel proti vratom. Detektivi so začudeno zrlji za njim.

Morehouse se je ustavil na ulici, nekaj časa je okleval, potem se je pa obrnil na levo in krenil proti mestu, ne da bi se ozrl.

Detektivi so se pred vrati razšli. Eden je krenil za Morehouseom, drugi je izginil v grmovju blizu poslopja, tretji je pa odšel po stopnicah in močno potrkal na vrata.

XVI.

TIP MAŠČEVALNE ŽENE

Distriktni prokurator Sampson je godrnjal, da vozi avto prepočas, češ, da pride prepozno v urad. Harper je izstopil iz avtomobila na zapadni strani in hitel telefonirati. Policijski avto je odšel dalje.

Inspektor Queen je na tistem preševal podrobnosti, ki jih bo moral dati preiskati, čim prispe v policijsko centralo. Treba bo poiskati zagonetnega posebnika doktorja Janneya, pregledati morilecovo obleko, da se ugotovi njen pravi lastnik, poiskati trgovino, kjer je bila kupljena žica, s katero je bila Doornova zadavljena, razmotiti in primerjati vse doslej znane nitke ter najti med njimi sled za morilecem.

— To je po veliki večini nezanesljiva sled, — je mrmral inspektor med vožnjo sam pri sebi.

Avto se je za hip ustavil ob hodniku pred Holandsko bolnico in Ellery je izstopil. Avto je takoj nadaljeval pot in izginil za bližnjim vogalom.

Ze drugič je stopal danes Ellery Queen po stopnišču proti vходу v bolnico in zopet je bil sam.

Izak Cobb je imel službo v veži, kjer je kramljal s policistom. Pred glavnim dvigalom je srečal Ellery doktorja Minchena.

Ozrl se je po hodnikih. Pri vходу v markotizacijsko dvorano je stal detektiv, ki so ga bili postavili tja pred dobro uro. Redarji so sedeli v glavni čakalnici in se pomenkovali. S hodnika na desni strani so prihajali trije možje z velikim fotografskim aparatom in stojalom.

Ellery in Minchen sta krenila na levo na vzhodni hodnik. Pot ju je vodila mimo telefonske celice, kjer so dopolnjevali naštete morilecove obleke. Celica je bila zapečatena. Malo dalje po sever-

nem hodniku sta prišla do zaprtih vrat.

Ellery se je ustavil.

— To so zunanja vrata k dvigalu, John, kaj ne?

— Da. Dvigalo ima dvojna vrata, — je odgovoril Minchen. — V dvigalo se pride bodisi s hodnika ali pa tudi skozi vrata iz predsobe. Vrata s hodnika se rabijo samo če pripeljejo iz katerega koli oddelka v pritličju bolnika na operacijo. Drugače bi ga morali peljati okrog tja do južnega hodnika.

— Praktična naprava, kakor sploh vse v tej bolnici, — je pripomnil Ellery. — In vidim, da je dal naš dobi seržant vrata zapečatiti.

Ko sta že sedela v Minchenovi sobi, je dejal Ellery naenkrat:

— Povej mi kaj o razmerju doktorja Janneya do drugih zdravnikov in bolniškega osebja. Rad bi vedel, ali ga imajo radi in sploh kakšno je njegovo stališče v bolnici.

— Janney? To ni mož, s katerim bi se lahko vsak dobro razumel. Vendar ga pa vsi spoštujejo tako zaradi njegovega položaja, kakor tudi kot dobrega kirurga. V tem je nekakšna razlika, Ellery.

— Ali hočeš reči, da Janney v bolnici nima sovražnikov? — je vprašal Ellery.

— Sovražnikov? Težko, da bi jih imel. Kvečemu če bi bilo tu kakšno tajno sovraštvo, ki ne vem zanj. — Minchen se je za hip zamislil. — Da, tu je nekdo, s katerim sta si bila navzkriž.

— Zares? Kdo?

— Ženska. Doktorica Pennini, šef — prav za prav bivši šef — porodniškega oddelka.

— Zakaj bivši? Kaj Penninijeva odhaja, ali pa noče več voditi oddelka?

— Ne. Nedavno je prišlo tu do nekaterih administrativnih izprememb in Penninijevo so degradirali na asistentko šefa porodniškega oddelka. Za šefa tega oddelka je bil imenovan vsaj nominalno Janney.

— Zakaj pa?

— Minchen se je zasmejal.

— Kriva ni bila Penninijeva. To je bil samo nov dokaz simpatije, ki jo je gojila pokojni Doornova do Janneya.

Elleryju se je zmrznil obraz.

— Razumem. Torej ta dva sta se sovražila, praviš. Običajen primer malenkostnega poklicnega ljubosumja.

— Nikakor ne malenkostnega, Ellery. Ti ne poznaš Penninijeve, drugače bi ne govoril tako. Po njenih žilah se pretaka italijanska kri. To je tip divje maščevalne ženske, ona je gotovo daleč od tega — da bi...

— Kaj pomeni to?

— Minchen ga je presenečeno pogledal.

— Dejal sem, da je to tip maščevalne ženske. Zakaj?

Ellery si je prižgal cigareto.

— Naravno. To vprašanje je bilo neumno. Rad bi videl to vašo zdravniško, John.

— Izvoli! — Minchen je dvignil slušalko. — Doktorica Penninijeva?

— Tu doktor Minchen. Veseli me, da sem vas tako lahko našel. Navadno ne sedite dolgo na enem kraju. Ali bi mogli stopiti za trenutek k meni? ... Nič, nič važnega. Samo predstavil bi vas rad in pa nekaj vprašanj imam... Da. Prosim.

Bogastvo siamskega kralja

Spor med kraljem in vlado dežele belega slona — Če bo kralj odstopil, ostane v Angliji

Siam, dežela belega slona, je širokemu svetu malo znana. Siam ima zdej revolucionarno vlado na čelu z vrhovnim poveljnikom vojske generalom Phya Paholom. Predlanskim je nastopil Phya Pahol proti oblasti ministrov, ki so bili sami kraljevski principi. Na generalovi strani so bili nižji uradniki, študentje, delavstvo in večina vojske,

Kralj Prajadhipok

tako da je z lahkoto zmagal. Kralj Prajadhipok je bil toliko uviden, da se je pridružil upornikom, čeprav ni odobraval njihovih reform. Uporniki so bili tako močni, da kralju ni preostajalo nič drugega, nego sprijazniti se z njihovo zmago ali pa odstopiti.

Cez nekaj mesecev je pa nastopil kraljevski princ Bogadel proti vladi Phya Pahola. Toda večina vojske je ostala zvesta vrhovnemu poveljniku in tako so bili uporniki princa Bogadela poraženi. Med državljansko vojno je odpotoval kralj Prajadhipok s svojo soprogo v angleški protektorat Malajo, kjer je čakal na izid krvavega spopada.

Na opetovane pozive vlade se ni hotel vrniti v svojo prestolnico Bangkok. Kralj je simpatiziral s princem Bogadelom, ki je hotel obnoviti absolutno monarhijo. Toda sreča je bila zopet mila Phyu Paholu in na deseti poziv je kralj sklenil vrniti se v domovino. Vlada ga je potrebovala, ker so množice še vedno zveste kralju in dinastiji, tako da nočejo ničesar slišati o reformah, ki bi jih kralj ne odobril.

Siamsko ljudstvo je prepričano, da je kralj odobril vse dosedanje reforme. Zato vlada potrebuje kralja doma, da bi vsaj s svojo navzočnostjo potrdil, da odobrava njeno delo.

Toda kralj ni ostal dolgo v Siamu. Kmalu je odpotoval v Evropo in zdej se muči v Londonu, odkoder je sporočil, da bo odstopil, če vztraja vlada pri svoji zahtevi, da je gospodar položaja ona. Kralj računa, da bo vlada morala popustiti, ker bi sicer imela proti sebi večino ljudstva. Toda vlada

ima na svoji strani večino prebivalcev prestolnice in vojsko, tako da ni izključeno, da se bo kralj uračunal.

Vladar zemlje belega slona je zelo simpatičen mož. Mnogo čita, do ušes je zaljubljen v kraljico, ki ga spremlja povsod. V londonskem hotelu plačuje za sobe 150 funtov sterlingov mesečno. Za primer, če bi odstopil, se namerava naseliti v Angliji. Njegov tajnik Smaksman zahtuje, da je kralj Prajadhipok najbogatejši vladar, kar jih je kdaj poselilo Anglijo. Večino svojega premoženja je spravil na varno v Londonu. V Angliji ima za več sto milijonov gotovine in dragocenosti, tako da bo lahko brezskrbno živel tudi če se odpove prestolu. S seboj ima številno spremstvo tajnikov, pobočnikov, tolmačev, komornikov, stražnikov, detektivov, sobaric in soferjev. Kralj sam živi preprosto, pač pa prireja za svoje goste razkošne bankete. O siamski kraljici pišejo londonski listi, da je ena najlepših oblečenih dam v Angliji. S seboj je prinesla vso bogato zalogo draguljev, ki zasenčijo še tako dragocene nakite bogatih Angležini. kadar se pojavi zvečer v krasno razsvetljenih dvoranah hotela Claridge.

General Phya Pahol

V tem hotelu ima siamska kraljevska dvojica najeto celo nadstropje, rezervirano za tuje vladarje. Na banketih dobi vsak gost kraljevo darilo, navadno zlato ali srebrno s siamskim kraljevim grbom. Svet se zdej zanima za stališče siamske vlade, od katere bo odvisen kraljev povratek ali pa njegova odločitev, da ostane v Angliji. V tem primeru bi bila velika nevarnost, da pride v Siamu do krvavih nemirov. General Phya Pahol igra v Siamu približno enako vlogo, kakor Kemal paša v Turčiji. Siam naj bi postal kar čez noč moderna država.

Posredno.

— Torej tožil ga boš zaradi žaljenja časti?

— Da.

— Kaj te je res ozmerjal z oslom?

— Neposredno ne. Pač je pa dejal, da smatra osla za zelo pametno žival, če pogleda mene.

Daljše življenje oženjenih

Hvalabogu, da imamo statistiko, število verjetnosti in razne tabele, da lahko naglasimo velike koristi zakonskega stanu za moža. Toda postala je že moda pritoževati se na »pcklo zakonskega raja« in marsikateri oženjeni je že svaril, a samec zmahevat z glavom nad zakonskim stanom. Pred dunajskim sodiščem se je pa znova pokazalo, da je za dolgotrajno življenje koristnejše, če živi mož z boljšo polovico, kakor če je sam. 36letni prevoznik Alojz Beniček je postal žrtev nesreče pri razkladanju ledu s tovornega avtomobila. Sodišče je moralo odločiti, kako visoko odškodnino in kako dolgo naj bi jo vzočnikova vdova dobivala odnošno kako dolgo bi bil verjetno Beniček živ, če bi se ne bila pripetila nesreča.

Na podlagi statistike, tabel o umrljivosti ročnih delavcev, je prišlo sodišče do zaključka, da bi bil mogel Beniček živeti še 44 let, ker je bil oženjen. Če bi bil pa samec, bi bil po statističnih tabelah živel kvečjemu še 39 let. Oženjenim je namreč sorazmerno daljše življenje, kakor samecem, in če se fant oženi z 21. letom, pridobi s tem 5 let, kakor dokazuje statistika. Seveda pa poreko oženjeni, da se jim s tem podaljšajo samo muke, toda ne smemo jim verjeti, ker ne mislijo iskreno. Pri starih samecih je to samo kislo grozde. Statistika se nikoli ne moti.

SAMO SE DANES

Vamp Amerike

JEAN HARLOW

v velefilmu

DEMONSKA ŽENA

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave danes ob 4. in 7. in 9.4.

Avtomatično kino

V Londonu se pripravljajo na otvoritev prvega avtomatičnega kina. Dostopen bo samo proti vstopnini, običajno osobe ne bo smelo v ta kino. Tu ne bo nervozne blaginje, niti postrežljivih bilijeterjev, vse bo opravljal aparat. Vse bo avtomatično od aparature do kontrole zasadenih mest. Pri vrodu nad pravilnim kinematografom, ki bo v zabavnem okraju londonskega West Enda, bo turniket puščal k avtomatični blagajni gledalce, da jim bo avtomat dajal vstopnice. Cene bodo enotne, kar bo vso manipulacijo znatno olajšalo. Čim bodo vsi prostori v kinu zasadeni, se bo avtomatično zaprl denarni avtomat in turniket preneha poslovati. Odprl se bo zopet avtomatično ob koncu predstave vedno za toliko ljudi, kolikor jih zadnji turniket avtomatično pusti skozi.

V tem kinu ne bo veljala nobena protekcija, gneče nikoli ne bo, pa tudi brezplačnih vstopnic ne. Igralo se bo nepretrgoma celih 24 ur, program bo trajal po dve ali tri ure. Projekcijski aparat bo lahko razvil avtomatično do 5000 m dolg film. Zelo precizna naprava bo skrbela za gladko odvajanje filma. Lastnik kina bo imel samo eno skrb, plačevati v redu davke in jemati iz avtomata denar, vse drugo bo prepuščeno avtomatom. To bo prvi kino brez osobe na svetu.

Ja. ZIMSKA STAJERSKA

JABOLKA,

strogo sortirana in prebrana po sortah, cena od 2.25 Din dalje, za kuhanje tudi ceneje. Ogledajte si »Stalno sadno razstavo« Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3. 3242

Registrirno

blagajno

kupim. — Ponudbe na: »Hotel Metropole«. 3250

PREKLIC:

Podpisani Flerin Janez, posestnik v Domžalah sem govoril o gdc. Šmalc Ivan, trgovki v Ljubljani, Marijin trg, da so jo zaprli zaradi žalitve Nj. Vel. kralja. Za to kleveto, ki sem jo raznašal po Domžalah nisem imel niti najmanjše osnove in jo zaradi tega preključim in obžalujem ter se gdc. Šmalc Ivanu zahvaljujem, da je odstopila od kazenske tožbe. V Ljubljani, dne 3. 11. 1934. — Flerin Janez. 3244

IVAN KACIN, DOMŽALE

tvornica glasovirjev in harmonijev. Zaloga Ljubljana, Gosposvetska cesta 12 (dvo-rišče). Prej ko si kupite pianino ali harmonij ogledajte naše najnovejše izdelke in cene. Istotam se sprejemajo po-pravila in uglašanje klavirjev. 3245

»BUFFET« JERAJ,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38 priporoča svoja prvovrstna vina ter pristno žganje po slededih konkurenčnih cenah: namizno belo 1 Din 8.- rizling 1 » 10.- cviček 1 » 10.- šumadijska črnina 1 » 10.- sladki jabolčnik 1 » 5.- tropinovec pristni 45 odstotni 1 » 22.- silivovka 50 % 1 » 24.- hruševac 48 % 1 » 28.- brijunec 48 % 1 » 32.- Pri večjem odjemu primeren popust! 3194

PISALNI STROJ

dobro ohranjen kupim takoj. Ponudbe z navedbo cene in sistema na upravo lista pod »Pisalni stroj«. 3243

PRODAM POČENI

varilni aparat, rezila za plin ski navoj, polirni stol in drugo orodje. Zrcala, pisarniško roletno omaro s 26 predali ter razno opravo. Naslov pri upravi »Slov. Naroda«. 3243

CVETLIČNI MED

od 50 kg navzgor, prodaja po 10 Din kg čebelarstvo Blaževac, Piškorevci, via Džakovo. 3246

POSODILA DAJEMO

uradnikom! Pišite upravi pod »Denar«. 3246

NAZNANILO!

Centenim damam in gospodom vjudno sporočam, da sem cene za postrežbo v obeh oddelkih znižal za 20 %. — Osebnim salon NAVINSER, Ljubljana, Šelenburgova ulica. 60/T

LJUBEZNI JE KONEC

kadar začne polt veneti

Mnogim srcem bi bile prihranjene bolečine, če bi mogle žene spoznati resnico, predno je prepozno. Tako je Milica pripovedovala: »Bolj in bolj me je zanemarjal, dokler nisem naposled odkrila, da sem tega kriva sama. Moja koža je bila tako grda, da bi odvračala vsakega moškega. K sreči pa sem zvedela za novo, ne masno kremo Tokalon, bele barve. Od te kreme je postala moja koža svetla, bela in tako lepa, da se je on spet v mene zaljubil.« Vsaka žena lahko danes s pomočjo enostavnega Miliciinega recepta odstrani razširjene znojnice, zajedalce, gube in brazde, ki jih povzroča utrujenost, ter vse nedostatke polti. Ni drugega sredstva, ki bi Vam dalo take rezultate, kakor krema Tokalon. Motrite njene učinke na svojem lastnem licu.

Oglasi v »Slovenskem Narodu« imajo velik uspeh!

Bogica Marčan

dne 3. t. m. po daljšem trpljenju, previdna s tolažili svete vere, mirno preminula.

Pogreb predrage pokojnice bo v ponedeljek, dne 5. novembra 1934 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Rimska cesta št. 21, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. novembra 1934.

Žalujoča rodbina MARČAN in ostali sorodniki

Mestni pogrebni svet

Občine Ljubljana

Nasla ljubljena soproga, mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Ana Majnik

roj. Juvan

je dne 4. t. m. previdna s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 6. t. m. ob 2. uri popoldne iz tukajšnje splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1934

GLOBOKO UŽALOŠČENI

GREGOR MAJNIK, soprog; hčerke in sinovi ter ostalo sorodstvo.